

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВСП «ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ

IMPERATYV PL SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
(ТОВ «ТОРГОВИЙ БУДИНОК ІМПЕРАТИВ», ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)

MILTON FRIEDMAN UNIVERSITY (БУДАПЕШТ, УГОРЩИНА)

ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ (ВІЛЬНЮС, ЛИТВА)

ТОВ «ХЛАДОПРОМ»

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

II Міжнародної науково-практичної конференції

«ВІДНОВЛЕННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ, ПРІОРИТЕТИ, ПРАКТИКИ»

2024

Харків,
4 квітня 2024 року

УДК 338.246.88
М 74

Редакційна колегія:

Гурова Капіталіна – в. о. директора, к. е. н., доцент, Заслужений працівник народної освіти України.

Савченко Ілля – заступник директора з навчально-методичної роботи, к. держ. упр., доцент. Баришевський Олексій – Голова Наглядової ради ТОВ «ХЛАДОПРОМ».

Болотова Тетяна – завідувач відділення економіки та бізнесу, к. е. н., доцент.

Гібкін Кирило – завідувач відділення харчових технологій та ресторанного бізнесу.

Домбровська Світлана – проректор Національного університету цивільного захисту України – начальник навчально-науково-виробничого центру, д. держ. упр., професор, Заслужений працівник освіти України.

Золотухіна Олена – заступник директора з навчально-методичної роботи.

Кулінченко Сергій – голова ради студентського самоврядування коледжу.

Ніколенко Борис – директор ТОВ «Торговий будинок ІМПЕРАТИВ», Imperativ PL Sp. Z o.o, (Варшава, Польща).

Peter Szatmari – Dr., проректор з загальної роботи та зав'язків з громадськістю Milton Friedman University (Будапешт, Угорщина).

Rasa Subacienė – Dr., завідувач кафедри обліку та аудиту Вільнюського університету, професор (Вільнюс, Литва).

Чумак Оксана – завідувач кафедри економіки та бізнес-технологій Національного авіаційного університету, д. е. н., професор.

Конференцію включено до Переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки в системі МОН України на 2024 рік

Рекомендовано до оприлюднення Педагогічною радою ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» (протокол № 8 від 27.03.2024 р.).

Збірник тез доповідей містить матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Відновлення та модернізація економіки України: виклики, пріоритети, практики», в яких розглядається основні напрями створення умов для модернізації національної економіки, розробити підходи до формування політики модернізації економіки та пропозиції щодо механізму її реалізації.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей та повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редакційної ради збірника.

М 74 **Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Відновлення та модернізація економіки України: виклики, пріоритети, практики».** – Харків : ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ», 2024. – 141 с.

© ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ», 2024.

Курилова Н. М., викладач,
ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»

СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМСТВА, ЯК СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Соціальна відповідальність бізнесу є підсистемою соціальної відповідальності загальної системи суспільної взаємодії, а також засобом гарантування та охорони суспільних відносин, які встановлюються певними суб'єктами та гарантуються певними засобами з метою дотримання поваги до прав людини, є проявом культури суспільства, реалізації його суспільних інтересів і регламентується соціальними нормами, контролюється санкціями.

Цей феномен уособлює елементи надбудови суспільства, що залежать від рівня розвитку економічних, політичних та суспільних відносин; розвивається та трансформується разом із суспільними відносинами; є добровільною ініціативою організацій щодо дотримання етичних норм у сфері соціальної взаємодії та прийняття на себе відповідальності за вплив на навколишнє середовище, партнерів, споживачів, працівників, громади. Світова практика свідчить, що концепція соціально-відповідального бізнесу успішно розвивається і перебуває у процесі постійних змін та вдосконалень [1].

Першим серйозним дослідженням, у більшості публікацій з цієї тематики, зазначається фундаментальна праця «Соціальна відповідальність бізнесмена» професора економіки Іллінойського університету (США) Хоуард Р. Боуена, в якій висвітлено зміст поняття «соціальна відповідальність», показано, як концепція соціальної відповідальності може бути поширене на бізнес, наскільки бізнесу є вигідною участь у соціальних програмах, які економічні і соціальні вигоди від цього отримує суспільство, відображено можливості подальшого детального вивчення соціальної відповідальності [2].

Боуен Г. зазначав, що соціально-відповідальний бізнес полягає в реалізації політики, прийнятті рішень чи поведінці, яка була б бажана з позиції цілей і цінностей суспільства [3].

Питання соціальної відповідальності стали актуальними ще наприкінці XIX ст. після публікації статей підприємця-філантропа Ендрю Карнегі, які потім увійшли до книжки «Євангелія багатства» [4]. У цій праці він наголошує на двох принципах: добродійності й ефективного управління власністю. Згідно з першим принципом суспільство очікує від бізнесу вкладання ресурсів у розв'язання найбільш наболілих соціальних проблем. Підприємець, за Карнегі, володіє грошима «за дорученням» суспільства, з чого випливає висновок щодо необхідності використання їх для прирощення суспільного багатства. Звідси виникає і другий принцип – ефективного управління власністю [2].

Не можна також забувати видатного американського вченого, визнаного спеціаліста у галузі філософії менеджменту – П. Друкера, який у своїх працях «Кінець індустріальної людини», «Майбутнє індустріальної людини», «Управління за цілями», «Менеджмент: завдання, відповідальність, практики», та ін., просував ідею гуманістичного менеджменту, який має бути соціально відповідальним, здійснювати контроль за негативним впливом на суспільство та навколишнє природне середовище, передбачати наслідки своїх управлінських рішень [2].

Кіт Девіс дійшов висновку, що соціальна відповідальність сприяє розвитку компаній, і навпаки, уникнення соціальної відповідальності зужує можливості успіху. Вчений запропонував «залізний закон відповідальності», згідно з яким у довгостроковій перспективі ті, хто не використовує наявну владу в напрямі соціальної відповідальності, має тенденцію втратити цю владу. Проблема соціальної відповідальності має розглядатися і на системному рівні, і на рівні компанії – в управлінському контексті. Реальні рішення приймає бізнесмен, а відповідний інститут бізнесу визначає тільки культурні рамки, напрями діяльності і специфічні інтереси [1].

Процес становлення і розвитку будь-якої концепції проходить певні формальні етапи. Науковий підхід до визначення основних етапів формування концепції соціально-відповідальності запропонував один з провідних теоретиків в області соціально-відповідального бізнесу А. Керолл. Він зазначав на складність і суперечливість еволюції концепції й поставив перед собою завдання прослідкувати в ній лише основні термінологічні зміни, визначивши в якості значущих етапів десятирічні періоди [1]. Так, 1950-ті рр. ХХ ст. були позначені ним як «початок еволюції терміну соціально-відповідальний бізнес», що відкрило сучасну епоху соціально-відповідальності; 1960 рр. ХХ ст. – як період «змістовного поглиблення дефініцій соціально-відповідального бізнесу»; 1970 рр. – як «посилення різноманітності дефініцій» [3].

Поняття «корпоративна соціальна відповідальність» вперше виникає у кінці ХХ ст. і є найважливішою складовою забезпечення сталого розвитку підприємства. У цілому, можна говорити про подібність понять соціально-відповідальний бізнес та корпоративно-соціальний бізнес, адже на практиці представники бізнес-середовища вважають за краще використовувати термін «корпоративна соціальна відповідальність», академічні кола, громадські організації – «соціальна відповідальність бізнесу». Обидва терміни є перекладом від англійського слова «*corporate social responsibility*» [1].

Історично склалося кілька підходів до визначення поняття «корпоративна соціальна відповідальність», зокрема: філософський, соціально-економічний та управлінський. Водночас аналіз літературних джерел свідчить, що світова економічна думка постійно проводить нові теоретичні розробки та концептуальні положення, перш за все управлінського та соціально- економічного характеру.

У стратегії «Європа – 2020», як і в більшості програмних документів Європейського Союзу, корпоративна соціальна відповідальність розглядається як аналог поняття «соціальна відповідальність бізнесу», яка визначається як добровільні зобов'язання підприємницьких структур, що виходять за межі чинних законодавчих норм, нести відповідальність за результати своєї діяльності не лише в економічній, але й у соціальній та екологічній сферах. Ця відповідальність поширюється на значне коло зацікавлених осіб – власників, працівників компанії, місцеве населення і суспільство загалом [4].

Політика корпоративної соціальної відповідальності, за визначенням об'єднання корпорацій США, які займається розвитком і просуванням концепції корпоративної соціальної відповідальності (Business for Social Responsibility) – це взаємопов'язаний набір політик, практик та програм, які інтегруються в бізнес процес, процедури прийняття рішень на всіх рівнях компанії, що включають відповідальність за поточну та минулу діяльність та майбутнє, вплив діяльності компанії на зовнішнє середовище [1].

Експерти британської компанії «Sustain Ability» визначили корпоративну соціальну відповідальність як підхід до бізнесу, що передбачає відкриту і прозору ділову практику, дотримання моральних норм, повагу до інших зацікавлених сторін і зобов'язання підвищувати економічну, соціальну і екологічну додану вартість [4].

Агентство The Economist Intelligence Unit надало своє визначення, відповідно до якого «корпоративна соціальна відповідальність» – це відповідальність компанії перед клієнтами, співробітниками, постачальниками, акціонерами і населенням регіонів, на території яких працює компанія. Відповідальність управлінського персоналу охоплює соціальні та екологічні питання, а також питання корпоративного управління та прозорості [4].

Європейська комісія дійшла висновку, що корпоративна соціальна відповідальність за своєю суттю є концепцією, яка відображає добровільне рішення компаній брати участь в поліпшенні суспільства і захисту навколишнього природного середовища [4].

Таким чином, соціально-відповідальний бізнес слід визначати як явище, що виступає в якості форми, що впорядкує соціально-економічні відносини, при якій підприємство як історичний суб'єкт, закріплює таку соціальну взаємодію і взаємовплив, які сприяють

реалізації його соціальних функцій, формують високу якість системи соціального життєзабезпечення і відтворення.

Список використаних джерел

1. Бегма Ю. К., Вінніков О. Ю., О. І. Редько Якісне дослідження методів впровадження соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Київ: Факт. 2021. 130 с.
2. Буко С. Корпоративна соціальна відповідальність як принцип ціннісно зорієнтованого менеджменту. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2017. №2. С.149-157.
3. Дороніна М. С. Соціальна відповідальність менеджменту. *Економіка: проблеми теорії та практики. Міжвузівський збірник наукових видань. Випуск 40*. Дніпропетровськ : Наука і освіта. 2018. С.11-17.
4. United Nation Global Compact. See who's involved. URL: https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/partic5Bkeywords%5D=&search%5Bper_page%5D=10&search%5Bsort_direction%5D=asc&search%5Bsort_field%5D=sector&utf8=%E2%9C%93. – Станом на 05.03.2024. Назва з екрана.

Карнаух Д. В., здобувач освіти,
Нагорна І. В., к. е. н.,

ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняного аграрного сектору та вирішення найважливіших для теперішніх та майбутніх поколінь завдань соціального, економічного та екологічного характеру у сучасній світовій практиці вирішуються за рахунок долучення до глобальної ініціативи зі сталого розвитку, яка визнана пріоритетною для більшості розвинутих країн світу. В Україні ці світові тенденції враховані у стратегічних векторах національного економічного розвитку, зокрема, Національній економічній стратегії розвитку на період до 2030 р., Стратегії продовольчої безпеки – 2030, проектах Стратегії розвитку аграрного сектору до 2030 р. та Стратегії сталого розвитку України до 2030 р.

Аграрна сфера постає однією з найбільш складних соціально- економічних та екологічних систем для імплементації обліково-аналітичних концепцій підтримки сталого розвитку. Тісна взаємодія природно-кліматичних, біологічних, виробничих факторів зумовлює складність та специфічність обліку та аналітичного супроводження процесу прийняття агроменеджментом сталих рішень. Крім того, сучасний розвиток аграрного сектору і сільських територій України характеризується наявністю ведення бойових дій та значних диспропорцій та інклюзивних розривів у порівнянні з містами країни.

Сільське господарство постійно вдосконалюється завдяки впровадженню новітніх технологій, які вимагають нових підходів до фінансового обліку. Це охоплює використання сучасних агротехнологій, ефективне управління ресурсами та збільшення прибутковості.

Аграрний сектор відрізняється від інших галузей економіки специфічними відносинами власності, оподаткуванням, державною підтримкою, формуванням та використанням нематеріальних активів, визначенням фінансових результатів господарської діяльності, приватизацією майна та землі, формуванням людського капіталу, соціальної інфраструктури села тощо. Всі ці процеси є окремими об'єктами обліку для задоволення запитів на інформацію щодо них різноманітних користувачів.

Різнманітність об'єктів обліку біологічних активів, за вимогами П(С)БО 30 «Біологічні активи», подвоюється у зв'язку з методологічною недосконалістю застосування

СЕКЦІЯ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	57
Клименко К. В., Ухналь Н. М.	
ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУДОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	57
Кулік М. С.	
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ..	59
Савченко І. Г.	
КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК В СИСТЕМІ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ.....	61
Єсипенко К. О.	
ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ МОДЕЛІ ТА МЕХАНІЗМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	63
Кірдіна О. Г., Стешенко О. Д.	
МЕХАНІЗМ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	66
Лемешев О. О.	
РОЛЬ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	69
Курилова Н. М.	
СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМСТВА, ЯК СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	73
Карнаух Д. В., Нагорна І. В.	
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	75
Стопка О. С.	
СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМСТВА, ЯК СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	78
Сдобін І. М.	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АСОРТИМЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ	80
Труфанова О.В.	
ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	82
Рудік Н. В.	
РОЛЬ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В МЕХАНІЗМІ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ: ПОСТАНОВКА ПИТАННЯ	85
Кошляк О. М.	
ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВІДБУДОВИ ПЕРСПЕКТИВНИХ ГАЛУЗЕЙ УКРАЇНИ ..	88